ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NIAL FENNELLY
της 7ης Μαρτίου 1996 *

I — Εισαγωγή

1. Πώς επηρέασε η γερμανική επανένωση την εισαγωγή εντός της Γαλλίας, το 1985 και το 1986, προϊόντων χάλυβα από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας, τα οποία όμως δηλώθηκαν ψευδώς ότι προέρχονταν από τη Γιουγκοσλαβία; Το γαλλικό Cour de cassation ερμήνευσε την αρχή του γαλλικού ποινικού δικαίου, βάσει της οποίας εφαρμόζονται αναδρομικώς οι μεταγενέστερες ευμενέστερες διατάξεις, ως έχουσα εφαρμογή επί της καταδίκης του André Allain για εισαγωγή απαγορευομένων εμπορευμάτων. Το cour d'appel de Paris υπέβαλε τώρα ένα συναφές ερώτημα που αφορά τις συνέπειες ενός εκ νέου χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, με σκοπό να διωχθεί ποινικώς ο Allain για ψευδή τελωνειακή δήλωση, υποτιθεμένου ότι οι εισαγωγές έγιναν μετά την επανένωση της Γερμανίας.

II — Το πραγματικό και νομικό πλαίσιο

2. Το άρθρο 414 του γαλλικού τελωνειακού κώδικα ορίζει τις ποινές που μπορούν να επιβληθούν για πράξεις λαθρεμπορίας ή για την εισαγωγή ή εξαγωγή απαγορευομένων εμπορευμάτων χωρίς δήλωση. Τα άρθρα 423 έως 427 ορίζουν τη συμπεριφορά που συνιστά εισαγωγή ή εξαγωγή χωρίς δήλωση. Το άρθρο 38 ορίζει ως «απαγορευόμενα εμπορεύματα» εκείνα των οποίων η εισαγωγή ή η εξαγωγή απαγορεύεται για οποιονδήποτε λόγο, ή υπόκειται σε περιορισμούς, σε κανόνες σχετικά με την ποιότητα ή τη συσκευασία των εμπορευμάτων ή σε ειδικές διατυπώσεις· στην περίπτωση που η εισαγωγή ή η εξαγωγή υπόκειται στην προσκόμιση αδείας ή εγκρίσεως, τα εμπορεύματα θεωρούνται απαγορευόμενα εάν δεν συνοδεύονται από έγκυρη άδεια ή εάν προσκομίζονται με άδεια που αφορά άλλα εμπορεύματα.

3. Το άρθρο 410 ορίζει τις ποινές για ορισμένες λιγότερο σοβαρές παραβάσεις, ήτοι για εκείνες που δεν τιμωρούνται αυστηρότερα βάσει άλλων διατάξεων του τελωνειακού κώδικα. Ειδικότερα, το άρθρο 410, παράγραφος 2, στοιχείο a, καλύπτει κάθε παράλειψη ή ανακρίβεια όσον αφορά τα πληροφοριακά στοιχεία που πρέπει να περιέχουν οι τελωνειακές δηλώσεις, εφόσον η παράβαση δεν επηρεάζει την εφαρμογή δασμών ή απαγορεύσεων. Ενώ η παράβαση του άρθρου 410 συνιστά contravention douanière (τελωνειακό πταίσμα), που τιμωρείται με πρόστιμο από 2 000 γαλλικά φράγκα (FF) έως 20 000 FF, η παράβαση του άρθρου 414 αποτελεί délit douanier (τελωνειακό πλημμέλημα), το οποίο μπορεί να επισύρει ποινή φυλακίσεως μέχρι τρία έτη, δήμευση των λαθρεμπορευμάτων και χρηματική

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

ποινή ανερχόμενη μέχρι και στο διπλάσιο της αξίας των εμπορευμάτων [1].

4. Με την από 20 Μαρτίου 1983 απόφαση (avis) [2] του Υπουργείου Εξωτερικού Εμπορίου, η Γαλλία επέβαλε ποσόστωση 55 000 τόνων για το 1983 επί των εισαγωγών από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας (στο εξής: ΛΔΓ) προϊόντων σιδήρου και χάλυβα που περιλαμβάνονταν σε σχετικό πίνακα. Παρόμοιες ποσοστώσεις ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών· οι ποσοστώσεις αυτές ανέρχονταν σε 53 500 τόννους για το 1985 και 55 000 τόννους για το 1986 [3].

5. Σύμφωνα με το άρθρο 112-1 του Ποινικού Κώδικα, οι νεότερες νομοθετικές διατάξεις, που είναι λιγότερο αυστηρές από εκείνες τις οποίες αντικαθιστούν, εφαρμόζονται στα εγκλήματα που διαπράχθηκαν πριν από τη θέση σε ισχύ των νέων διατάξεων και για τα οποία δεν έχει εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση. Αυτό αποτελεί προφανώς ειδική εφαρμογή της αρχής του la loi la plus douce (ηπιότερου νόμου) [4].

6. Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, που αποτελούν την αιτία της κύριας δίκης, ο Allain ήταν διαχειριστής της εταιρίας Steel Trading France SARL (στο εξής: εταιρία)· υπό την ιδιότητα αυτή, ενήργησε ως μεσάζων για την εισαγωγή εντός της Γαλλίας προϊόντων σιδήρου και χάλυβα, προερχομένων κυρίως από την Αυστρία και τη Γιουγκοσλαβία. Κατά τα έτη 1985 και 1986 και σε διάφορες ημερομηνίες, εισήχθησαν στη Γαλλία χαλύβδινες δοκοί και λαμαρίνες, δηλωθείσες ως προερχόμενες από τη Γιουγκοσλαβία. Μετά από έρευνα, οι γαλλικές τελωνειακές αρχές κατέληξαν ότι αυτές πράγματι προέρχονταν από τη ΛΔΓ. Η ψευδής δήλωση περί της προελεύσεως είχε διευκολύνει την παράκαμψη των ποσοστώσεων που ίσχυαν κατά τον χρόνο εκείνο για τις εισαγωγές των προϊόντων αυτών από τη ΛΔΓ [5].

7. Μολονότι φαίνεται ότι η τελευταία από τις 30 έγγραφες εκθέσεις περί βεβαιώσεως της παραβάσεως (procès-verbaux) συνετάγη την 1η Δεκεμβρίου 1987, η δίωξη κατά του Allain (στο εξής: εφεσείων) και της εταιρίας ασκήθηκε μόλις στις 20 Νοεμβρίου 1990 [6]. Εν τω μεταξύ ωστόσο η πρώην ΛΔΓ επανενώθηκε με την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (στο εξής: ΟΔΓ), σύμφωνα με την υπογραφείσα μεταξύ ΟΔΓ και ΛΔΓ συνθήκη της 31ης Αυγούστου 1990, για την αποκατάσταση της ενότητας της Γερμανίας· από τις 3 Οκτωβρίου 1990, η πρώην ΛΔΓ κατέστη πράγματι μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

8. Με απόφαση του tribunal de grande instance de Nantes της 21ης Μαρτίου 1991, ο εφεσείων κηρύχθηκε ένοχος για το délit douanier της εισαγωγής χωρίς δήλωση απαγορευομένων εμπορευμάτων, βάσει των

1 — Δεδομένου ότι η διαβάθμιση μεταξύ contravention douanière και délit douanier δεν είναι εύκολο να αποδοθεί στην αγγλική γλώσσα, θα διατηρήσω τους γαλλικούς όρους.

2 — Στο εξής: απόφαση της 20ής Μαρτίου 1983, *Journal Officiel de la République Française* (Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας, στο εξής: *JORF*), 20 Μαρτίου 1983, σ. 2951.

3 — *JORF* της 29ης Δεκεμβρίου 1984, σ. 12168, και *JORF* της 5ης Μαρτίου 1986, σ. 3452, αντιστοίχως· δεδομένου ότι οι ποσοστώσεις αυτές ταυτίζονται ουσιαστικώς με εκείνες της αποφάσεως της 20ής Μαρτίου 1983 για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας, η συζήτηση θα περιστραφεί μόνο γύρω από την απόφαση αυτή.

4 — Έκφραση που αποτελεί πιο γλαφυρή και καλλολογική απόδοση απ' ό,τι η συνήθης μετάφραση «αναδρομικό αποτέλεσμα του επιεικέστερου νεότερου νόμου».

5 — Τόσο το εθνικό δικαστήριο όσο και οι διάδικοι ανέφεραν επίσης την καταβολή δασμών, πλην όμως το ζήτημα αυτό δεν φαίνεται να είναι κρίσιμο σε σχέση με το υποβληθέν ερώτημα.

6 — Στις παρατηρήσεις της, η Γαλλική Κυβέρνηση αναφέρει την 8η Νοεμβρίου 1990 ως ημερομηνία ασκήσεως της διώξεως, αλλά η διαφορά αυτή δεν είναι κρίσιμη για την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία.

άρθρων 414, παράγραφος 1, 423, 424, 426, 427 και 38 του τελωνειακού κώδικα. Καταδικάστηκε σε φυλάκιση τριών μηνών με αναστολή και στην καταβολή, αλληλεγγύως με την εταιρία, προστίμου 73 551 080 FF, καθώς και στην επιπλέον καταβολή του ίδιου ποσού επέχοντος θέση δημεύσεως των εισαχθέντων εμπορευμάτων. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε από το cour d'appel de Rennes στις 21 Ιανουαρίου 1992.

9. Η απόφαση του cour d'appel de Rennes αναιρέθηκε στο σύνολό της με απόφαση του Cour de cassation (ποινικό τμήμα) της 2ας Ιουνίου 1993. Το Cour de cassation έκρινε ότι, κατά την ημερομηνία ενάρξεως της δίκης, «οι κοινοτικές διατάξεις που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων εντός του τελωνειακού εδάφους της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας» είχαν καταστεί εφαρμοστέες στο έδαφος της πρώην ΛΔΓ. Το Cour de cassation είπε, πράγματι, ότι το cour d'appel θα έπρεπε να είχε ελέγξει αν τα εμπορεύματα είχαν παύσει πλέον να αποτελούν «απαγορευόμενα εμπορεύματα», λόγω της εφαρμογής ευμενέστερων κοινοτικών διατάξεων, και αν τα περιστατικά της υποθέσεως έπρεπε να επαναχαρακτηριστούν, βάσει του τελωνειακού κώδικα, ως συνιστώντα contravention douanière αντί délit douanier. Η υπόθεση παραπέμφθηκε στο cour d'appel de Paris.

10. Το cour d'appel de Paris υπέβαλε το ακόλουθο ερώτημα στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων «κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης της Ρώμης»:

«Απαγορεύει η προσχώρηση της ΛΔΓ στην ΟΔΓ, ενόψει των κοινοτικών τελωνειακών διατάξεων που προέκυψαν από αυτήν, η οποία προσχώρηση φαίνεται ότι είχε ως συνέπεια να καταστήσει άνευ αντικειμένου τη δίωξη που ασκήθηκε βάσει του εσωτερικού δικαίου κατά του André Allain λόγω εισαγωγής απαγορευμένων εμπορευμάτων, και τούτο κατ' εφαρμογήν της αρχής της αναδρομικότητας του ηπιότερου νέου νόμου, ενδεχόμενο επαναχαρακτηρισμό της πράξεως κατά το εσωτερικό δίκαιο, ειδικότερα δε ως ψευδούς δηλώσεως εμπορευμάτων, όπως πρότεινε η διοίκηση των τελωνείων, ή της παρέχει μόνο τη δυνατότητα, όπως υποστηρίζει η υπεράσπιση, να ζητήσει, χωρίς άλλες φορολογικές συνέπειες, απλώς την καταβολή των αποφευχθέντων δασμών;»

III — Παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

11. Η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υπέβαλαν τόσο γραπτές όσο και προφορικές παρατηρήσεις, ενώ ο εφεσείων της κύριας δίκης περιορίστηκε σε προφορικές μόνον παρατηρήσεις. Οι παρατηρήσεις τους μπορούν να συνοψιστούν ως εξής.

12. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, το εθνικό δικαστήριο ζητεί την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες το Cour de cassation, στα πλαίσια

μιας σημαντικής υποθέσεως, δέχθηκε την εφαρμογή της αρχής της αναδρομικής ισχύος του επιεικέστερου ποινικού νόμου που εκδόθηκε μετά την επέλευση των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την εγκληματική πράξη. Κατά την άποψη της εν λόγω κυβερνήσεως, αυτό αποτελεί αποκλειστικά ζήτημα εθνικού δικαίου, η ερμηνεία του οποίου εκφεύγει της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου [7]. Ομοίως αποτελεί ζήτημα εθνικού δικαίου το ζήτημα των συνεπειών, για τον επαναχαρακτηρισμό των περιστατικών, της διευρύνσεως του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας προκειμένου να περιλάβει το έδαφος της πρώην ΛΔΓ. Αν με την προδικαστική παραπομπή απλώς ζητούνται διευκρινίσεις ως προς το αν η ΛΔΓ αποτελεί τώρα τμήμα του κοινοτικού τελωνειακού εδάφους, η παραπομπή είναι περιττή, δεδομένου ότι το Cour de cassation (δικαστήριο τελευταίου βαθμού κατά την έννοια του τρίτου εδαφίου του άρθρου 177 της Συνθήκης) δεν θεώρησε ότι έχει ανάγκη τέτοιων διευκρινίσεων. Η Κυβέρνηση κατέληξε ότι το Δικαστήριο δεν πρέπει να δώσει απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, καθόσον αυτό εγείρει ζητήματα που εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων. Ωστόσο, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η εν λόγω κυβέρνηση ανέφερε ότι, ενόψει των αποφάσεων του Δικαστηρίου Bordessa κ.λπ. και Sanz de Lera κ.λπ. [8], η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως θα μπορούσε να κριθεί παραδεκτή, οπότε θα μπορούσε να δεχθεί την άποψη της Επιτροπής.

13. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να δώσει απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, το οποίο ερμηνεύει ως ερώτημα με το οποίο ζητείται να διευκρινιστεί αν οι γαλλικές αρχές διατηρούν το δικαίωμα να απαιτούν δήλωση προελεύσεως στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου, ειδικότερα όσον αφορά προϊόντα προερχόμενα από την πρώην ΛΔΓ. Προτείνει επομένως, να αναδιατυπωθεί το ερώτημα ως ακολούθως:

«Ποιές συνέπειες είχε στο κοινοτικό δίκαιο η επανένωση της ΛΔΓ και ΟΔΓ, όσον αφορά τη διεξαγωγή του εμπορίου μεταξύ του εδάφους της πρώην ΛΔΓ και του υπολοίπου κοινοτικού τελωνειακού εδάφους, όχι μόνο κατά τον χρόνο της επανενώσεως αυτής αλλά και σήμερα και κατά την ή τις ενδιάμεσες περιόδους; Μπορεί η εκτίμηση αυτή να επηρεάσει τον ενδεχόμενο επαναχαρακτηρισμό στο εσωτερικό δίκαιο πραγματικών περιστατικών που συνδέονται με εμπορικές συναλλαγές πραγματοποιηθείσες προ της επανενώσεως αυτής;»

14. Η Επιτροπή, αφού περιέγραψε τα διάφορα στάδια της ενσωματώσεως της πρώην ΛΔΓ στο κοινοτικό τελωνειακό έδαφος, κατέληξε ότι η δυνατότητα επαναχαρακτηρισμού των περιστατικών στο εσωτερικό δίκαιο αποτελεί αποκλειστικώς ζήτημα των εθνικών δικαστηρίων. Το Cour de cassation στηρίχθηκε στη δική του προηγούμενη νομολογία, η οποία είχε ερμηνεύσει την απόφαση του Δικαστηρίου Donckerwolcke και Schou [9] ως μη απαγορεύουσα τον εκ μέρους εθνικού δικαστηρίου επαναχαρακτηρισμό μιας άνευ προθέσεως ψευδούς δηλώσεως προελεύσεως ως contravention douanière, υπό την προϋπόθεση ότι οι κυρώσεις που προβλέπουν τα σχετικά άρθρα του τελωνειακού κώδικα δεν είναι δυσανάλογες.

7 — Απόφαση της 19ης Μαρτίου 1964, 75/63, Hoekstra, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1069, σκέψη 3.

8 — Αντιστοίχως, αποφάσεις της 23ης Φεβρουαρίου 1995, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-358/93 και C-416/93, Συλλογή 1995, σ. I-361, και της 14ης Δεκεμβρίου 1995, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-163/94, C-165/94 και C-250/94, Συλλογή 1995, σ. I-4821.

9 — Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1976, 41/76, Συλλογή τόμος 1976, σ. 719.

15. Η Επιτροπή προτείνει στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι η επελθούσα από 3ης Οκτωβρίου 1990 επανένωση της Γερμανίας είχε ως συνέπεια, όσον αφορά το εμπόριο μεταξύ της πρώην ΛΔΓ και του υπολοίπου τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας, την αυτόματη και άμεση εφαρμογή της απαγορεύσεως των δασμών, των ποσοτικών περιορισμών και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος [10]. Η εφαρμογή των διατάξεων αυτών δεν απέκλειε την επιβολή διατυπώσεων εισαγωγής για ορισμένους σκοπούς, μέχρι της καταργήσεως των διατυπώσεων αυτών από 1ης Ιανουαρίου 1993. Εναπόκειται αποκλειστικά στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει τις συνέπειες που μπορεί να έχει η εξέλιξη αυτή όσον αφορά τον ποινικό επαναχαρακτηρισμό πραγματικών περιστατικών που συνέβησαν προτού η ΛΔΓ καταστεί τμήμα της Κοινότητας.

16. Ο εφεσείων της κύριας δίκης, με την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε προφορικώς, θέλησε να ερμηνεύσει το υποβληθέν ερώτημα ως εγείρον δύο διακριτά ζητήματα. Το πρώτο συνίσταται στο αν, ενόψει της γερμανικής επανενώσεως, οι γαλλικές αρχές μπορούν να ασκήσουν δίωξη για μια φερόμενη ως εγκληματική πράξη, ζήτημα το οποίο ισχυρίζεται ότι εμπίπτει στην αποκλειστική δικαιοδοσία των εθνικών δικαστηρίων. Το δεύτερο ζήτημα συνίσταται στο αν η εξουσία των εθνικών αρχών μπορεί, βάσει ενός a posteriori ελέγχου, να επεκταθεί νομίμως πέραν της εξουσίας της εισπράξεως των δασμών που δεν έχουν καταβληθεί· συναφώς, ο εφεσείων επικαλέστηκε την απόφαση Acampora [11].

10 — Προφανώς η Επιτροπή αναφερόταν στις σχετικές διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ, δεδομένου ότι το άρθρο 4, στοιχείο α', της Συνθήκης ΕΚΑΧ δεν απαγορεύει τα μέτρα που έχουν αποτέλεσμα ισοδύναμο προς ποσοτικούς περιορισμούς.

11 — Απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 1980, 827/79, Συλλογή τόμος 1980/ΙΙΙ, σ. 457.

IV — Το ερώτημα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο

17. Δεν είναι η πρώτη φορά που η επιβολή περιορισμών από κράτος μέλος επί των εισαγωγών που προέρχονται από το έδαφος της ΛΔΓ προκαλεί τη διεξαγωγή δίκης ενώπιον του Δικαστηρίου. Το προσαρτημένο στη Συνθήκη ΕΚ πρωτόκολλο περί του εσωτερικού γερμανικού εμπορίου και των συναφών προβλημάτων, της 25ης Μαρτίου 1957, αναγνώριζε ότι, δεδομένου ότι οι συναλλαγές μεταξύ της ΟΔΓ και «των γερμανικών εδαφών (...), στα οποία ο θεμελιώδης νόμος δεν ισχύει, αποτελούν μέρος του εσωτερικού γερμανικού εμπορίου, η εφαρμογή της Συνθήκης δεν απαιτεί καμία τροποποίηση του καθεστώτος του εμπορίου αυτού στη Γερμανία» (παράγραφος 1). Στην απόφαση Norddeutsches Vieh-und Fleischkontor, το Δικαστήριο τόνισε ότι οι διατάξεις του πρωτοκόλλου «έχουν ως μοναδικό σκοπό να απαλλάξουν την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας από την εφαρμογή των κανόνων του κοινοτικού δικαίου στο εσωτερικό γερμανικό εμπόριο (...) [και ότι, μολονότι] τα προερχόμενα από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας προϊόντα μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας χωρίς εκτελωνισμό, δεν θεωρούνται για τον λόγο αυτό ότι έχουν την καταγωγή τους στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας» [12]. Πλέον πρόσφατα, το Δικαστήριο έκρινε με την απόφαση Schäfer Shop ότι το πρωτόκολλο δεν επέτρεπε στα κράτη μέλη να θέσουν απόλυτο φραγμό στην εισαγωγή εντός του εδάφους τους προϊόντων καταγωγής ΛΔΓ, αλλά επέτρεπε τη θέσπιση καθεστώτος περί προηγουμένης αδείας, εφόσον ένα τέτοιο σύστημα «αποτελεί, πράγματι, το μόνο μέσο κατάλληλης αντιμετωπίσεως των διαταραχών που μπορεί να προκύψουν από το εσωτερικό γερμανικό εμπόριο για τις οικονομίες των άλλων κρατών μελών» [13].

12 — Απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1974, 14/74, Συλλογή τόμος 1974, σ. 419, σκέψη 6.

13 — Απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 1989, 12/88, Συλλογή 1989, σ. 2937, σκέψη 21.

18. Η Συνθήκη ΕΚΑΧ δεν περιείχε τέτοιο πρωτόκολλο. Σύμφωνα με το άρθρο 79, πρώτο εδάφιο, η Συνθήκη ΕΚΑΧ ισχύει «στα ευρωπαϊκά εδάφη των υψηλών συμβαλλομένων μερών [και] (...) στα ευρωπαϊκά εδάφη για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων είναι υπεύθυνο ένα υπογράφον κράτος». Αναφορά στην κατάσταση της Γερμανίας κάνει μόνον το άρθρο 22 της Συμβάσεως περί των μεταβατικών διατάξεων. Χαρακτηριζόμενη ως «ειδική διάταξη», η διάταξη αυτή ορίζει ότι «οι συναλλαγές στον τομέα του άνθρακος και του χάλυβος μεταξύ της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της σοβιετικής ζώνης κατοχής θα ρυθμιστούν, όσον αφορά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία, από την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση σε συμφωνία με την Ανωτάτη Αρχή». Πριν από την επανένωση, η ΛΔΓ αντιμετωπιζόταν όπως οποιαδήποτε άλλη τρίτη χώρα, όσον αφορά το εμπόριο προϊόντων ΕΚΑΧ με τα άλλα πλην της ΟΔΓ κράτη μέλη.

α) *Η ερμηνεία του ερωτήματος*

19. Το υποβληθέν από το εθνικό δικαστήριο ερώτημα στηρίζεται, αφενός, στη ρητή παραδοχή ότι η γαλλική νομική αρχή της «αναδρομικής ισχύος του επιεικέστερου νέου νόμου» έχει εφαρμογή στην περίπτωση της διώξεως του εφεσείοντος για την εισαγωγή απαγορευομένων προϊόντων και, αφετέρου, στη σιωπηρή παραδοχή ότι η γαλλική νομοθεσία επιτρέπει τον επαναχαρακτηρισμό των περιστατικών έτσι ώστε ο εφεσείων να μπορεί να διωχθεί για το ελαφρότερο έγκλημα της ψευδούς δηλώσεως προελεύσεως. Επομένως, με το ερώτημα, όπως πρέπει να ερμηνευθεί, ερωτάται αν, ως αποτέλεσμα της γερμανικής επανενώσεως, το κοινοτικό δίκαιο εφαρμόζεται στα περιστατικά της κύριας δίκης και απαγορεύει τον χαρακτηρισμό τους στο εσωτερικό δίκαιο ως contravention douanière.

20. Είναι σαφές ότι το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να κρίνει αν το εθνικό δικαστήριο μπορεί, στα πλαίσια του εθνικού δικαίου, να επαναχαρακτηρίσει τα περιστατικά της κύριας δίκης ούτως ώστε να λάβει υπόψη την ενοποίηση του εδάφους της πρώην ΛΔΓ με το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, «δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφαίνεται, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας [για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως], επί του αν οι ισχύοντες ή μέλλοντες να ισχύσουν εθνικοί κανόνες συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο, παρά μόνο ως προς την ερμηνεία και το κύρος του κοινοτικού δικαίου» [14]. Στο υποβληθέν ερώτημα, η μόνη αναφορά που γίνεται στο ζήτημα του ποιες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου μπορεί να είναι κρίσιμες για την έκδοση αποφάσεως στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου [15] συνίσταται στη μνεία «των κοινοτικών δασμολογικών διατάξεων που προέκυψαν», δηλαδή εκείνων των διατάξεων που προέκυψαν από «την προσχώρηση της ΛΔΓ στην ΟΔΓ».

21. Το εθνικό δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν τα πραγματικά περιστατικά, από τα οποία προέκυψε η κύρια δίκη και τα οποία σχετίζονται με γεγονότα που συνέβησαν το 1985 και το 1986, μπορούν να εκτιμηθούν ως εάν είχαν λάβει χώρα μετά τη γερμανική επανένωση της 3ης Οκτωβρίου 1990 και ειδικότερα αν το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει κάθε σχετική δυνατότητα επαναχαρακτηρισμού των περιστατικών για τους σκοπούς του εθνικού δικαίου. Με το ερώτημα του εθνικού δικαστηρίου εγείρεται ταυτοχρόνως το ζήτημα αν τα περιστατικά αυτά διέπονται από κάποια διάταξη του κοινοτικού δικαίου ή αν οι γαλλικές ποσοστώσεις, οι οποίες ήσαν κατά την άποψή μου εθνικά μέτρα, εξέφευγαν του πεδίου εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.

14 — Απόφαση της 1ης Απριλίου 1982, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 141/81, 142/81 και 143/81, Holdijk κ.λπ., Συλλογή 1982, σ. 1299, σκέψη 8.

15 — Απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 1978, 83/78, Pigs Marketing Board, Συλλογή τόμος 1978, σ. 739, σκέψη 26.

22. Στις αρχικές γραπτές παρατηρήσεις της, η Επιτροπή θεώρησε ότι οι επίμαχοι εθνικοί περιορισμοί εισαγωγής είχαν θεσπιστεί «στο πλαίσιο» του κανονισμού (ΕΟΚ) 1765/82 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1982, περί του κοινού καθεστώτος εισαγωγών από χώρες κρατικού εμπορίου [16], πράγμα το οποίο θα είχε ως συνέπεια την ένταξη των γαλλικών μέτρων στο πλαίσιο της κοινής εμπορικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Ωστόσο, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Δικαστηρίου, η Επιτροπή ανέφερε ότι τα μέτρα είχαν στηριχθεί σε σύσταση της Επιτροπής του 1977, στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ [17]. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής δέχθηκε ότι ο κανονισμός του 1982 και, κατά συνέπεια, πολλά από τα σημεία των γραπτών παρατηρήσεων της Επιτροπής, που αναφέρονταν στη Συνθήκη ΕΟΚ και στη νομοθεσία που θεσπίστηκε βάσει της συνθήκης αυτής, δεν είχαν σχέση με την παρούσα διαδικασία.

23. Ο κανονισμός του 1982 δεν μου φαίνεται να έχει οποιαδήποτε σχέση με την παρούσα υπόθεση, έστω και για τον μόνο λόγο ότι οι κλάσεις του Κοινού Δασμολογίου και οι κωδικοί Nimexe, που περιλαμβάνονται σε πίνακα του παραρτήματος του κανονισμού και καθορίζουν τις κατηγορίες των προϊόντων που καλύπτονται από αυτόν, δεν αντιστοιχούν σε εκείνους που διαλαμβάνονταν στην απόφαση της 20ής Μαρτίου 1983 και επανελήφθησαν σε μεταγενέστερες αποφάσεις το 1985 και το 1986 [18]. Επομένως, οι μόνες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που πρέπει να εξεταστούν είναι οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚΑΧ και η νομοθεσία που θεσπίστηκε βάσει της συνθήκης αυτής, όπως εφαρμόστηκαν επί της εισαγωγής χαλύβδινων δοκών και λαμαρινών το 1985 και το 1986.

β) *Η νομική βάση της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου*

24. Στο σημείο αυτό φρονώ ότι πρέπει να παρεκκλίνω από το κύριο ερώτημα, προκειμένου να εξετάσω ένα ακόμη σημαντικό ζήτημα, μολονότι δεν τέθηκε από κανέναν διάδικο, δηλαδή το ζήτημα αν και σε ποιο βαθμό το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να δώσει απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το cour d'appel de Paris. Το υποβληθέν ερώτημα στηρίζεται ρητώς στο άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ, ενώ οι μόνες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που θα μπορούσαν να είναι κρίσιμες σε σχέση με το πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης περιλαμβάνονται στη Συνθήκη ΕΚΑΧ. Η αίτηση του εθνικού δικαστηρίου θα έπρεπε, κατ' αρχήν, να είχε υποβληθεί και βάσει του άρθρου 41 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, διότι άλλως θα πρέπει να ερμηνευθεί ως αφορώσα απλώς το ζήτημα περί το αν η Συνθήκη ΕΚ μπορεί να έχει εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά.

25. Το πρώτο ερώτημα που ανακύπτει συναφώς είναι αν το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα βάσει του άρθρου 41 της Συνθήκης ΕΚΑΧ να εξετάσει την παρούσα αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που υποβλήθηκε αποκλειστικώς βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ. Υπάρχουν ισχυρά επιχειρήματα υπέρ της απόψεως ότι το Δικαστήριο έχει αυτή την αρμοδιότητα, μολονότι η αντίθετη άποψη θα μπορούσε να υποστηριχθεί από μια τυπολατρική θεώρηση του ζητήματος της αρμοδιότητας. Η ανάγκη ομοιόμορφης ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου και το καθήκον στενής συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών πρέπει να οδηγήσουν το Δικαστήριο, σύμφωνα και με τη

16 — ΕΕ 1982, L 195, σ. 1, στο εξής: κανονισμός του 1982.

17 — Η οποία εξετάζεται στα σημεία 32 έως 35 και 38 έως 40 των προτάσεών μου.

18 — Βλ. ανωτέρω σημείο 4 των προτάσεων.

νομολογία του [19], στο αποτέλεσμα αυτό. Το σφάλμα εθνικού δικαστηρίου ως προς το σε ποιο άρθρο της Συνθήκης στηρίζεται η ερμηνευτική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου δεν στερεί, κατά τη γνώμη μου, από το Δικαστήριο την αρμοδιότητα αυτή, εφόσον πληρούνται οι θεσπιζόμενες στο σχετικό άρθρο της εφαρμοστέας συνθήκης προϋποθέσεις. Το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι έχει αρμοδιότητα, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ, να εξετάσει ισχυρισμό περί παραβιάσεως της Συνθήκης ΕΚΑΕ ή της Συνθήκης ΕΚΑΧ, στηρίχθηκε δε στην «ανάγκη ελέγχου της νομιμότητας με πληρότητα και συνοχή» [20]. Η ίδια ανάγκη ομοιόμορφης εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου δικαιολογεί πλήρως, κατά τη γνώμη μου, την άσκηση από το Δικαστήριο της αρμοδιότητάς του να ερμηνεύσει στην παρούσα υπόθεση τη Συνθήκη ΕΚΑΧ και τη νομοθεσία που βασίζεται σ' αυτήν. Μου φαίνεται ότι είναι απολύτως επιτακτικό να αποφευχθεί η υπερβολική τυπολατρεία σε μια διαδικασία στηριζόμενη, όπως η διαδικασία του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, στο αμοιβαίο καθήκον συνεργασίας που δεσμεύει τόσο το αιτούν δικαστήριο όσο και το Δικαστήριο [21].

26. Στην απόφαση Busseni, το Δικαστήριο έκρινε ότι, μολονότι η διατύπωση του άρθρου 41 της Συνθήκης ΕΚΑΧ διαφέρει από εκείνη του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 150 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, «εκφράζουν, τόσο το πρώτο όσο και τα δύο επόμενα, μια διπλή ανάγκη, την ανάγκη της κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο εξασφαλίσεως της ενότητας κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και της δημιουργίας για τον σκοπό αυτό μιας αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων» [22]. Τονίζοντας τη στενή σχέση που υπάρχει μεταξύ της ερμηνείας και της εκτιμήσεως του κύρους μιας πράξεως, καθώς και την ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ, το Δικαστήριο έκρινε ότι:

«Επομένως, θα ήταν αντίθετο προς τους σκοπούς και τη συνοχή των Συνθηκών να ανήκει σε τελευταίο βαθμό στο Δικαστήριο ο προσδιορισμός της έννοιας και του περιεχομένου των κανόνων που θεσπίζονται από ή με βάση τις Συνθήκες ΕΟΚ και ΕΚΑΕ (...) ενώ, παράλληλα, όταν οι σχετικοί κανόνες εμπίπτουν στη Συνθήκη ΕΚΑΧ, η αρμοδιότητα αυτή να ανήκει αποκλειστικά στα διάφορα εθνικά δικαστήρια, οι ερμηνείες των οποίων μπορούν να διαφέρουν, το δε Δικαστήριο να μη μπορεί να εξασφαλίσει την ενιαία ερμηνεία των κανόνων αυτών» [23].

27. Η άποψη αυτή συνάδει, κατά τη γνώμη μου, με την άποψη που υποστήριξε το Δικαστήριο σε διάφορες υποθέσεις στις οποίες η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορούσε την εφαρμογή νομοθεσίας θεσπισθείσας στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΟΚ επί του εμπορίου προϊόντων ΕΚΑΧ. Στην απόφαση Gerlach [24], για παράδειγμα, η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είχε υποβληθεί στο Δικαστήριο βάσει του άρθρου 41 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, μολονότι είχε ζητηθεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει διατάξεις εμπίπτουσες τόσο στη Συνθήκη ΕΟΚ όσο και στη Συνθήκη ΕΚΑΧ. Αντιστρόφως, στην περίπτωση της αποφάσεως Deutsche Babcock [25], μια προδικαστική παραπομπή βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ οδήγησε το Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 72 της

19 — Βλ., ιδίως, απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 1990, C-221/88, Busseni, Συλλογή 1990, σ. I-495, σκέψη 13, και διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, C-2/88 Imm., Zwartveld κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-3365, σκέψη 23.

20 — Απόφαση της 29ης Μαρτίου 1990, C-62/88, Ελλάς κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1990, σ. I-1527, σκέψη 8.

21 — Απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 1965, 16/65, Schwarze, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 191, σκέψη 3.

22 — Απόφαση παρατεθείσα ανωτέρω στην υποσημείωση 19, σκέψη 13.

23 — Ibidem, σκέψη 16.

24 — Απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 1985, 239/84, Συλλογή 1995, σ. 3507.

25 — Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1987, 328/85, Συλλογή 1987, σ. 5119, σκέψη 12.

Συνθήκης ΕΚΑΧ, καθώς και κανόνες εκδοθέντες βάσει της Συνθήκης ΕΟΚ.

28. Θεωρώντας ότι η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως μπορεί να αντιμετωπιστεί ως εάν είχε υποβληθεί βάσει του άρθρου 41 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, το δεύτερο ζήτημα το οποίο αναφύεται αφορά το εύρος της αρμοδιότητας που αρύεται το Δικαστήριο από τη διάταξη αυτή, της οποίας η διατύπωση διαφέρει από την του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ. Εκ πρώτης όψεως, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 41 της Συνθήκης ΕΚΑΧ περιορίζεται σε αποφάσεις «περί του κύρους των πράξεων της Επιτροπής και του Συμβουλίου, στην περίπτωση που διαφορά φερομένη ενώπιον εθνικού δικαστηρίου θέτει υπό αμφισβήτηση το κύρος αυτό». Στην παρούσα υπόθεση, το ερώτημα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο ανέκυψε στο πλαίσιο εισαγωγής προϊόντων ΕΚΑΧ και, συνεπώς, πρέπει να ερμηνευθεί ως έχον την έννοια ότι με αυτό ζητείται απόφαση περί της ερμηνείας της Συνθήκης ΕΚΑΧ και της θεσπισθείσας βάσει της συνθήκης αυτής νομοθεσίας.

29. Κατά τη γνώμη μου, η ερμηνεία του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της αποφάσεως Busseni μπορεί να εφαρμοστεί στην παρούσα υπόθεση και, επομένως, το Δικαστήριο θα πρέπει να ερμηνεύσει τις κρίσιμες διατάξεις της Συνθήκης ΕΚΑΧ και της βάσει αυτής θεσπισθείσας νομοθεσίας. Ωστόσο, αν το Δικαστήριο δεχθεί την άποψη αυτή, φρονώ ότι είναι σημαντικό να εφαρμόσει τους ίδιους περιορισμούς της αρμοδιότητάς του που απορρέουν από το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ, ειδικότερα τον κανόνα ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί να παρέχει συμβουλευτικές γνώμες επί γενικών ή υποθετικών ερωτημάτων ή επί ερωτημάτων τα οποία δεν πρόκειται να βοηθήσουν το εθνικό δικαστήριο να επιλύσει την ενώπιόν του διαφορά [26]. Εν συνεχεία, πρέπει να εντοπιστούν οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που μπορεί να είναι κρίσιμες στην παρούσα διαδικασία.

γ) Οι «δασμολογικές διατάξεις» της Συνθήκης ΕΚΑΧ

30. Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών που προκάλεσαν την κύρια δίκη, η εισαγωγή εντός της Γαλλίας προϊόντων χάλυβα προερχομένων από τη ΛΔΓ αποτελούσε, από την άποψη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος, ζήτημα εμπορικής πολιτικής. Συναφώς, οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚΑΧ, αντίθετα προς εκείνες της Συνθήκης ΕΚ, παρέχουν ρητώς ευρείες εξουσίες στα κράτη μέλη. Το άρθρο 71, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ ορίζει ότι «οι αρμοδιότητες των κυβερνήσεων των κρατών μελών στον τομέα της εμπορικής πολιτικής δεν θίγεται από την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης, εκτός αν αυτή ορίζει άλλως». Οι δασμολογικοί συντελεστές επί του άνθρακα και του χάλυβα έναντι των τρίτων χωρών καθορίζονται από τα κράτη μέλη, στα πλαίσια ανωτάτων και κατωτάτων συντελεστών που καθορίζονται από το Συμβούλιο (άρθρο 72). Ομοίως, το άρθρο 73 ορίζει ότι οι κυβερνήσεις των κρατών μελών έχουν την ευθύνη της διαχειρίσεως των αδειών εισαγωγής και εξαγωγής στις σχέσεις με τις τρίτες χώρες, η δε Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να επιβλέπει τη διαχείριση αυτή· η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει συστάσεις, οι οποίες αποτελούν το ισοδύναμο των οδηγιών στα πλαίσια της ΕΚ, «τόσο για να αποφευχθεί η θέσπιση διατάξεων με περιοριστικότερο χαρακτήρα απ'

26 — Απόφαση της 16ης Ιουλίου 1992, C-343/90, Lourenço Dias, Συλλογή 1992, σ. I-4673, σκέψη 17· απόφαση της 16ης Ιουλίου 1992, C-83/91, Meilicke, Συλλογή 1992, σ. I-4871, σκέψη 25· απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 1995, C-412/93, Leclerc-Siplec, Συλλογή 1995, σ. I-179, σκέψη 12.

όσο απαιτεί η κατάσταση που δικαιολογεί τη θέσπιση ή τη διατήρησή τους, όσο και για να εξασφαλιστεί ο συντονισμός των κατά τα άρθρα 71, τρίτη παράγραφος [περί αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών για την εφαρμογή των μέτρων της Επιτροπής] και 74 λαμβανομένων μέτρων».

περισσοτέρων κρατών μελών σε ποσότητες σχετικώς αυξημένες και υπό όρους τέτοιους, ώστε οι εισαγωγές αυτές να επιφέρουν ή να απειλούν να επιφέρουν σοβαρή ζημία στην παραγωγή, εντός της κοινής αγοράς, ομοίων ή ευθέως ανταγωνιστικών προϊόντων» (άρθρο 74, παράγραφος 3).

31. Η μόνη αναφορά σε ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών προϊόντων ΕΚΑΧ εντός της Κοινότητας γίνεται στο άρθρο 74 της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Το άρθρο αυτό παρέχει την εξουσία στην Επιτροπή να απευθύνει συστάσεις για την εισαγωγή τέτοιων περιορισμών σε τρεις κατηγορίες περιπτώσεων:

Συστάσεις για την καθιέρωση ποσοτικών περιορισμών βάσει του άρθρου 74, παράγραφος 3, μπορούν να εκδίδονται μόνον υπό τους όρους του άρθρου 58, δηλαδή σε περίπτωση που η Επιτροπή κρίνει ότι υφίσταται έκδηλη κρίση και κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή και μετά σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου προκειμένου να καθοριστεί «ένα σύστημα ποσοστώσεων της παραγωγής, συνοδευόμενο, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, από τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 74».

— αν τρίτες χώρες ή επιχειρήσεις τρίτων χωρών επιδίδονται σε «ντάμπινγκ ή άλλες πρακτικές αποδοκιμαζόμενες από τον Χάρτη της Αβάνας» (άρθρο 74, παράγραφος 1)·

— αν επιχειρήσεις τρίτων χωρών επωφελούνται από όρους αθέμιτου ανταγωνισμού (άρθρο 74, παράγραφος 2)· και

— «αν ένα από τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 81 της παρούσας Συνθήκης εισάγεται στο έδαφος ενός ή

32. Τόσο η Γαλλική Κυβέρνηση όσο και η Επιτροπή θεωρούν ότι τα επίμαχα εθνικά προστατευτικά μέτρα ελήφθησαν «βάσει» της Συστάσεως 77/328/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 15ης Απριλίου 1977, περί της προστασίας κατά των εισαγωγών που επιφέρουν ή απειλούν να επιφέρουν σοβαρή ζημία στην παραγωγή, εντός της κοινής αγοράς, ομοίων ή ευθέως ανταγωνιστικών προϊόντων [27].

27 — ΕΕ ειδ. έκδ. 11/009, σ. 26, στο εξής: σύσταση του 1977.

33. Η Επιτροπή αναφέρθηκε στη σύσταση αυτή για πρώτη φορά με την απάντηση που έδωσε στη γραπτή ερώτηση του Δικαστηρίου· κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση πρότεινε, ως βάση των γαλλικών ποσοστώσεων, τη σύσταση αντί του κανονισμού του 1982. Η Επιτροπή περιέγραψε ως εξής το πλαίσιο της εκδόσεως και εφαρμογής της συστάσεως.

Το σχέδιο Davignon του 1977 ήταν η απάντηση της Επιτροπής στις αύξουσες δυσχέρειες που παρουσιάστηκαν στην αγορά χάλυβα στις αρχές του 1974. Στο εσωτερικό, συνεπαγόταν τον εκούσιο περιορισμό της παραγωγής εκ μέρους των κυρίων βιομηχανιών χάλυβα. Στο εξωτερικό, συνεπαγόταν μια σειρά από συστάσεις, περιλαμβανομένης αυτής στην οποία αναφέρομαι τώρα, βασιζόμενες στα άρθρα 74 και 86 της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Ταυτόχρονα, επιτεύχθηκαν διακανονισμοί με τους κύριους προμηθευτές των τρίτων χωρών, προκειμένου να διατηρηθούν οι εισαγωγές στα παραδοσιακά επίπεδα και συνεπώς να σταθεροποιηθούν οι τιμές. Ακόμη και αυτά τα μέτρα δεν υπήρξαν αρκετά και το 1980 η Κοινότητα κηρύχθηκε σε κατάσταση έκδηλης κρίσεως, σύμφωνα με το άρθρο 58 της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Ορισμένες ευρωπαϊκές τρίτες χώρες, περιλαμβανομένης της ΛΔΓ, αρνήθηκαν να διαπραγματευθούν οποιονδήποτε διακανονισμό με την Κοινότητα· κατά συνέπεια, η Γαλλία έλαβε εθνικά προστατευτικά μέτρα, με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής, υπό τη μορφή επιβολής ετήσιας ποσοστώσεως στις εισαγωγές από τη ΛΔΓ ορισμένων προϊόντων ΕΚΑΧ, αρχής γενομένης από το 1983. Οι ποσοστώσεις αυτές εφαρμόστηκαν με αποφάσεις που δημοσιεύθηκαν στο *Journal officiel de la République française* (Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας) [28].

28 — Βλ. σημείο 4 των προτάσεών μου.

34. Η σύσταση του 1977 στηρίζεται στη διαπίστωση ότι, στην περίπτωση που οι εισαγωγές προϊόντων ΕΚΑΧ απειλούν την κοινοτική παραγωγή, «λαμβανομένης υπόψη της υπάρξεως της κοινής αγοράς άνθρακος και χάλυβος, η λήψη εθνικών μέτρων δεν θα ηδύνατο, ακόμη και στην περίπτωση αμοιβαίας συνδρομής, να αποτελέσει αποτελεσματική και επαρκή προστασία κατά τέτοιου είδους εισαγωγών αλλά θα ήταν δυνατό, αντίθετα, να εμποδίσει τη λειτουργία της κοινής αυτής αγοράς και να θέσει σε κίνδυνο τα επιτεύγματά της, ιδίως το ενοποιημένο δασμολόγιο που εφαρμόζεται έναντι τρίτων χωρών» (δεύτερη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου). Σε μια τέτοια κατάσταση, η τρίτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου ορίζει ότι «για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή *δύναται* να αναγκαστεί να προσφύγει στις εξουσίες που της ανατίθενται από το άρθρο 74, περίπτωση 3, της Συνθήκης» (η υπογράμμιση δική μου).

35. Το άρθρο 1 της συστάσεως του 1977 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να «ειδοποιούν την Επιτροπή για κάθε κίνδυνο, που προκύπτει από την εξέλιξη των εισαγωγών, ο οποίος θα ηδύνατο να καταστήσει αναγκαία την προσφυγή σε μέτρα διασφαλίσεως». Σε μια τέτοια περίπτωση, η Επιτροπή πληροφορεί αμέσως τα άλλα κράτη μέλη και εντός βραχείας προθεσμίας διοργανώσει διαβουλεύσεις με αυτά σχετικά με την κατάσταση των εισαγωγών και τα μέτρα που πρέπει ενδεχομένως να ληφθούν (άρθρα 1, παράγραφος 2, 2 και 3). Αν η Επιτροπή κρίνει «κατά τη λήξη των διαβουλεύσεων που προβλέπονται στο άρθρο 2 (...) ότι πρέπει να προσφύγει στις διατάξεις του άρθρου 74, περίπτωση 3 της Συνθήκης», πληροφορεί τα κράτη μέλη εντός δέκα εργασίμων ημερών (άρθρο 4, παράγραφος 1)· ελλείψει τέτοιας πληροφορήσεως, «το ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δύνανται

να λάβουν εθνικά μέτρα», κατόπιν διαβουλεύσεως με τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή (άρθρο 4, παράγραφος 2).

36. Η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή ανέφεραν επίσης, ως έχουσα σχέση με την παρούσα δίκη, τη σύσταση 41/85/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 4ης Ιανουαρίου 1985, σχετικά με την κοινοτική επίβλεψη όσον αφορά τις εισαγωγές ορισμένων προϊόντων της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη ΕΚΑΧ, καταγωγής τρίτων χωρών, πλην της Ισπανίας [29]. Προκειμένου «να εξασφαλιστεί πληρέστερη ενημέρωση για τις προβλεπόμενες εισαγωγές και για τους όρους με τους οποίους γίνονται», το άρθρο 1, παράγραφος 1, της συστάσεως εξαρτά τις εισαγωγές των προϊόντων σιδήρου και χάλυβα, που απαριθμούνται στα παραρτήματα III Α και III Β της συστάσεως, από την έκδοση εγγράφου εισαγωγής· το έγγραφο εισαγωγής «εκδίδεται ή θεωρείται από τα κράτη μέλη δωρεάν και για όλες τις ζητούμενες ποσότητες (...) οπωσδήποτε μέσα σε προθεσμία δέκα εργασίμων ημερών μετά την υποβολή της αιτήσεως δεόντως συμπληρωμένης» (άρθρο 1, παράγραφος 3). Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 4, «η εφαρμογή της παραγράφου 1 δεν προδικάζει τη διατήρηση των ποσοτικών περιορισμών που εφαρμόζονται από ορισμένα κράτη μέλη για ορισμένα προϊόντα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα έναντι ορισμένων τρίτων χωρών». Το άρθρο 2 προσδιορίζει τα πληροφοριακά στοιχεία που πρέπει να περιέχει η αίτηση για χορήγηση εγγράφου εισαγωγής και ορίζει ότι ο εισαγωγέας πρέπει να υποβάλει ορισμένες δηλώσεις. Το άρθρο 3 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να παρέχουν στην Επιτροπή ορισμένα ειδικά πληροφοριακά στοιχεία αφορώντα την τιμή των εισαγομένων προϊόντων και το άρθρο 4 ορίζει ότι «θεωρείται ως χώρα προέλευσης η τελευταία ενδιάμεση τρίτη χώρα στην οποία το εν λόγω προϊόν έχει αποτελέσει αντικείμενο [πράξεων αποθηκεύσεως ή νομικών πράξεων] που δεν έχουν άμεση σχέση με τη μεταφορά».

37. Η σύσταση 41/85/ΕΚΑΧ της Επιτροπής ίσχυσε από τις 9 Ιανουαρίου 1985 έως τις 31 Δεκεμβρίου 1985 και αντικαταστάθηκε από τη σύσταση 3658/85/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1985 [30]. Το κείμενο της συστάσεως αυτής είναι σχεδόν πανομοιότυπο, εκτός από το ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, εξαρτά από την έκδοση εγγράφων εισαγωγής, αντί της εισαγωγής, τη «θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Κοινότητα» των απαριθμουμένων προϊόντων ΕΚΑΧ.

δ) *Έχει το κοινοτικό δίκαιο εφαρμογή στα περιστατικά της παρούσας υποθέσεως;*

38. Έχει μεγάλη σημασία, όσον αφορά τις απαντήσεις που πρόκειται να δοθούν στο cour d'appel de Paris, να προσδιοριστεί αν τα περιστατικά αυτά αρκούν για να αποδειχθεί ότι οι γαλλικές ποσοστώσεις ήσαν μέτρα κοινοτικού χαρακτήρα. Το Δικαστήριο διαθέτει ελλιπή πληροφόρηση όσον αφορά τον βαθμό στον οποίο είχε εφαρμοστεί η καθοριζόμενη με τη σύσταση του 1977 διαδικασία πριν από την έκδοση της αποφάσεως της 20ής Μαρτίου 1983. Φαίνεται ότι μπορεί ευλόγως να συναχθεί από τις πληροφορίες που παρέσχε η Γαλλική Κυβέρνηση και η

29 — ΕΕ 1985, L 7, σ. 5.

30 — ΕΕ 1985, L 348, σ. 32.

Επιτροπή ότι διενεργήθηκαν διαβουλεύσεις σύμφωνα με τα άρθρα 1 έως 3 και, πράγματι, η απόφαση διατείνεται ρητώς ότι εκδίδεται κατ' εφαρμογήν της συστάσεως. Κατά τη γνώμη μου, αυτό δεν έχει ως αποτέλεσμα να προσδώσει στην απόφαση αυτή τον χαρακτήρα κοινοτικού μέτρου.

39. Η σύσταση του 1977 αφορά την ενδεχόμενη εφαρμογή εκ μέρους της Επιτροπής του άρθρου 74, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, το οποίο της παρέχει εξουσία να λαμβάνει ή να συνιστά *κοινοτικούς* περιορισμούς των εισαγωγών υπό ορισμένες περιστάσεις και τηρουμένης ορισμένης διαδικασίας. Προς τούτο, η σύσταση επιβάλλει στα κράτη μέλη ορισμένες υποχρεώσεις σχετικά με την παροχή πληροφοριών και τις διαβουλεύσεις. Δεν προκύπτει εν προκειμένω ότι η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με τα κράτη μέλη, όπως απαιτεί το άρθρο 4, παράγραφος 1, της συστάσεως, θεώρησε ότι έπρεπε να προσφύγει στο άρθρο 74, παράγραφος 3, της Συνθήκης ή ότι έγιναν κάποια άλλα βήματα προς τον σκοπό αυτό. Πέραν τούτων, ουδόλως υποστηρίζεται ότι τηρήθηκε η διαδικασία που επιβάλλει το άρθρο 58 της Συνθήκης, περιλαμβανομένης της σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου, με σκοπό τη λήψη μέτρων βάσει του άρθρου 74, παράγραφος 3. Δεν θεωρώ ότι οι γαλλικοί περιορισμοί μπορούν να θεωρηθούν, υπό οποιαδήποτε έννοια, ότι αποτελούν κοινοτικά μέτρα, απλώς και μόνον για τον λόγο ότι προηγήθηκαν διαβουλεύσεις με την Επιτροπή και τα λοιπά κράτη μέλη, καθώς και σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής, σύμφωνα με τη σύσταση του 1977. Το ότι μπορεί να τηρήθηκε μια κοινοτική διαδικασία πριν από την έκδοση αυτής, δεν συνεπάγεται ότι η ετήσια ποσόστωση στηρίχθηκε στη σύσταση του 1977 ή, κατά μείζονα λόγο, στο άρθρο 74, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

40. Η ανάλυση αυτή επιβεβαιώνεται από αυτήν ταύτην τη διατύπωση της σύστάσεως· στην περίπτωση που η Επιτροπή είτε αποφασίζει να μην ενεργήσει βάσει του άρθρου 74 της Συνθήκης ΕΚΑΧ είτε δεν πληροφορεί τα κράτη μέλη για το τι πρόκειται να πράξει εντός δέκα εργασίμων ημερών, «το ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δύνανται να λάβουν *εθνικά* μέτρα» (άρθρο 4, παράγραφος 2, η υπογράμμιση δική μου). Οι επίμαχες στην παρούσα διαδικασία γαλλικές ποσοστώσεις μου φαίνεται ότι αποτελούν, το πολύ-πολύ, τέτοια εθνικά μέτρα.

41. Θεωρώ ότι ούτε οι προπαρατεθείσες συστάσεις του 1985 [31] έχουν οποιαδήποτε επίπτωση στον χαρακτήρα των επίμαχων γαλλικών περιορισμών επί των εισαγωγών. Η σύσταση 41/85/ΕΚΑΧ της Επιτροπής απλώς επιβάλλει στα κράτη μέλη να εξαρτούν ορισμένες εισαγωγές ή, στην περίπτωση της συστάσεως 3658/85/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία ορισμένων προϊόντων από την έκδοση εγγράφου εισαγωγής και καθορίζει τα πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται για την έκδοση του εγγράφου αυτού. Δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, επιβάλλοντας ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών προϊόντων σιδήρου και χάλυβα από τη ΛΔΓ και κολάζοντας την παράβαση των περιορισμών αυτών, ενήργησε κατ' εφαρμογήν των εν λόγω συστάσεων.

42. Τα ανωτέρω φαίνεται ότι αντιστοιχούν στην άποψη των αρμοδίων εθνικών αρχών· το τμήμα 4 της αποφάσεως (avis), η οποία εκδόθηκε από το ministère du Redéploiement

31 — Σημεία 36 και 37 των προτάσεών μου.

industriel et du Commerce extérieur στις 7 Μαρτίου 1985 [32] και η οποία αναφέρει ρητώς ότι εκδίδεται κατ' εφαρμογήν της συστάσεως 41/85/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, ορίζει ότι το καθεστώς που εισήχθη με την απόφαση της 29ης Δεκεμβρίου 1984 [33] θα συνεχίσει να εφαρμόζεται επί των εισαγωγών από τη ΛΔΓ των σχετικών προϊόντων σιδήρου και χάλυβα. Επιπλέον, η αυτονομία των γαλλικών ποσοστώσεων δεν συνιστά παράβαση των συστάσεων, κάθε μια από τις οποίες αναγνωρίζει στο άρθρο 1, παράγραφος 4, ότι η υποχρέωση που επιβάλλεται από το άρθρο 1, παράγραφος 1, στα κράτη μέλη να απαιτούν την έκδοση εγγράφου εισαγωγής και, κατά συνέπεια, να εκδίδουν το έγγραφο αυτό αυτόματα (άρθρο 1, παράγραφος 3) «δεν προδικάζει τη διατήρηση των [υφιστάμενων εθνικών] ποσοτικών περιορισμών».

43. Ενόψει των περιστάσεων αυτών και των περιεχομένων στο άρθρο 71 της Συνθήκης ΕΚΑΧ ορίων των κοινοτικών εξουσιών στον τομέα της εμπορικής πολιτικής, έχω τη γνώμη ότι η εκ μέρους της Γαλλίας επιβολή των επίμαχων στην παρούσα δίκη ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών προϊόντων ΕΚΑΧ από τη ΛΔΓ αποτελούσε εθνικό μέτρο απορρέον από την άσκηση εθνικών εξουσιών. Επομένως, ο κολασμός υποτιθεμένων παραβιάσεων του εθνικού τελωνειακού δικαίου σχετικά με τους περιορισμούς αυτούς δεν αποτελεί ζήτημα εμπίπτον στο πεδίο ούτε της Συνθήκης ΕΚΑΧ ούτε της Συνθήκης ΕΟΚ. Το ενδεχόμενο της εφαρμογής κάποιας αρχής βάσει της οποίας ο επιεικέστερος νεότερος νόμος έχει αναδρομική ισχύ αποτελεί επομένως αποκλειστικώς ζήτημα που πρέπει να κριθεί από το εθνικό δικαστήριο, το δε κοινοτικό δίκαιο δεν έχει καμία σχέση με αυτό. Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας δεν τέθηκε κανένα ερώτημα όσον αφορά την ύπαρξη κάποιας τέτοιας ισοδύναμης αρχής στο κοινοτικό δίκαιο, η οποία θα επέβαλλε την εφαρμογή των ευνοϊκότερων κοινοτικών διατάξεων σε μια πραγματική κατάσταση η οποία κατά τον χρόνο που έλαβε χώρα υπαγόταν στο εθνικό δίκαιο· εν πάση περιπτώσει, ένα τέτοιο ερώτημα θα ήταν υποθετικό, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο εξέφρασε σαφώς την πρόθεσή του να εφαρμόσει την αρχή αυτή στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου.

44. Για λόγους πληρότητας και μολονότι, αν ακριβολογήσουμε, δεν έχει σχέση με το ζήτημα που μας απασχολεί, θα έλεγα ότι είμαι της γνώμης ότι η επανένωση της Γερμανίας δεν μπορεί να θεωρηθεί, από την άποψη του κοινοτικού δικαίου, ότι έχει οποιοδήποτε αναδρομικό αποτέλεσμα του είδους που υπονοεί το εθνικό δικαστήριο. Η νομολογία του Δικαστηρίου αναγνωρίζει σαφώς ότι «η αρχή της ασφάλειας δικαίου δεν επιτρέπει την αναδρομική εφαρμογή ενός κανονισμού και αυτό ανεξάρτητα από τις ευνοϊκές ή δυσμενείς συνέπειες που η εφαρμογή αυτή μπορεί να έχει για τον ενδιαφερόμενο, εκτός αν υπάρχει επαρκώς σαφής μνεία, είτε στη διατύπωσή του είτε στους στόχους του, η οποία να επιτρέπει το συμπέρασμα ότι ο κανονισμός αυτός δεν ισχύει μόνο για το μέλλον» [34].

45. Η ενσωμάτωση της ΛΔΓ στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας ρυθμίζεται από το άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 2, της συνθήκης της 31ης Αυγούστου 1990 μεταξύ της

32 — *JORF* της 8ης Μαρτίου 1985, σ. 2848.

33 — Η απόφαση αυτή καθόρισε την ετήσια ποσόστωση του 1985 (*JORF* της 29ης Δεκεμβρίου 1984, σ. 12168).

34 — Απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 1985, 234/83, Gesamthochschule Duisburg, Συλλογή 1985, σ. 327, σκέψη 20.

ΟΓΔ και ΛΔΓ, για την αποκατάσταση της ενότητας της Γερμανίας [35]. Οι διατάξεις αυτές ορίζουν τα ακόλουθα:

«1) Από της ενάρξεως της εφαρμογής της προσχωρήσεως, τίθενται σε ισχύ επί του εδάφους [των Länder της ΛΔΓ] οι Συνθήκες περί των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με τις τροποποιήσεις και συμπληρώσεις τους, καθώς και οι συμβάσεις, συνθήκες και αποφάσεις διεθνούς χαρακτήρα που έχουν τεθεί σε ισχύ σε σχέση με τις εν λόγω Συνθήκες.

2) Από της ενάρξεως της εφαρμογής της προσχωρήσεως, οι νομικές πράξεις που έχουν εκδοθεί βάσει των Συνθηκών περί των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζονται επί του εδάφους [των Länder της ΛΔΓ], εκτός αν τα αρμόδια όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θεσπίσουν σχετικώς εξαιρέσεις. Οι εξαιρέσεις αυτές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις διοικητικές ανάγκες και να εξυπηρετούν την αποφυγή οικονομικών δυσχερειών.»

46. Από την άποψη της Κοινότητας, η ενσωμάτωση της πρώην ΛΔΓ στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακος και Χάλυβος πραγματοποιήθηκε μέσω μιας επανερμηνείας, όχι όμως τροποποιήσεως, της πρώτης παραγράφου του άρθρου 79 της Συνθήκης ΕΚΑΧ· ως αποτέλεσμα της συνθήκης για την αποκατάσταση της ενότητας της Γερμανίας, τα Länder της πρώην ΛΔΓ κατέστησαν τμήμα του ευρωπαϊκού εδάφους της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Μολονότι η νομολογία σχετικά με την έλλειψη αναδρομικής ισχύος του κοινοτικού δικαίου αναφέρεται γενικώς στα μέτρα που λαμβάνονται από τα θεσμικά όργανα, η αρχή της ασφαλείας δικαίου αντιστρατεύεται εξίσου, κατά τη γνώμη μου, την αναγνώριση αναδρομικής ισχύος στην επανερμηνεία της Συνθήκης προκειμένου να ληφθεί υπόψη η επανένωση της Γερμανίας.

47. Στις αρχικές γραπτές παρατηρήσεις της, η Επιτροπή υποστήριξε ότι το εθνικό δικαστήριο θα μπορούσε, αποφασίζοντας επί της δυνατότητας επαναχαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών στο εσωτερικό δίκαιο, να αναφερθεί επωφελώς στην περιγραφή των διαφόρων σταδίων της ενσωματώσεως της πρώην ΛΔΓ στο κοινοτικό τελωνειακό έδαφος, που περιλαμβανόταν στις παρατηρήσεις αυτές. Δεν είμαι πεπεισμένος ότι ο ρόλος του Δικαστηρίου επί αιτήσεων για την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων είναι να παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τέτοιου είδους πληροφοριακά στοιχεία, τα οποία, υπό τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως, φαίνονται ως αποτελούντα σχεδόν μέρος ασκήσεως θεωρητικής νομικής έρευνας. Ειδικότερα, όχι μόνο οι σχετικές διατάξεις έχουν υποστεί σημαντικές τροποποιήσεις κατά την εν λόγω περίοδο, αλλά ούτε το εθνικό δικαστήριο ζήτησε ειδικώς από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει «τις κοινοτικές δασμολογικές διατάξεις που προέκυψαν» ούτε ακόμα παρέσχε κάποια ένδειξη ως προς τον τρόπο κατά τον οποίο τα στοιχεία αυτά θα ασκούσαν επιρροή στην ενώπιόν του εκκρεμή υπόθεση [36]· το αιτούν δικαστήριο δεν ανέφερε ποιον επαναχαρακτηρισμό των περιστατικών έχει κατά νου, ποια ημερομηνία, μεταξύ διαφόρων πιθανών, πρέπει να θεωρηθούν ότι πραγματοποιήθηκαν οι εισαγωγές ή ποιο είδος

35 — Docker και Meyer: *The Federal Republic of Germany and the German Democratic Republic in International Relations*, Oceana Publications Inc., Dobbs Ferry, NY, 1992, Second series, τόμος III, σ. 42 έως 85.

36 — Τολμώ να παρατηρήσω, μολονότι αποτελεί εξ ολοκλήρου ζήτημα εμπίπτον στην κρίση του εθνικού δικαστηρίου, ότι, στην περίπτωση ποινικής διώξεως όπως εν προκειμένω, ο Allain πρέπει πιθανώς να θεωρηθεί ως εμπλεκόμενος στην απολύτως νόμιμη δραστηριότητα της εισαγωγής χάλυβα από την προσφάτως ενοποιηθείσα ΟΔΓ, αλλά ως έχων ταυτοχρόνως καταρτίσει, χωρίς προφανή λόγο, ψευδή δήλωση ότι τα προϊόντα προέρχονταν από τη Γιουγκοσλαβία.

ψευδούς δηλώσεως πρέπει να υποτεθεί ότι έγινε.

48. Επιπλέον, η συζήτηση στην παρούσα υπόθεση διεξήχθη αρχικώς στη βάση της υποθέσεως ότι η Συνθήκη ΕΟΚ/ΕΚ είχε εφαρμογή στα επίμαχα προϊόντα [37], μόνον δε μετά την υποβολή της γραπτής ερωτήσεως του Δικαστηρίου οι διάδικοι κατέθεσαν παρατηρήσεις σχετικά με τα μέτρα ΕΚΑΧ που θα μπορούσαν να είναι κρίσιμα. Στο πλαίσιο αυτό, δεν τέθηκε κανένα ζήτημα αφορών την ερμηνεία συγκεκριμένης διατάξεως της Συνθήκης ΕΚΑΧ ή μέτρων στηριζομένων στη συνθήκη αυτή. Ελλείψει επαρκώς σαφούς ερωτήματος εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου, οποιαδήποτε απάντηση του Δικαστηρίου θα διέτρεχε, κατά τη γνώμη μου, τον κίνδυνο να είναι υποθετική. Επομένως, δεν προτείνω στο Δικαστήριο να εξετάσει οίκοθεν το ζήτημα του ποιες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου θα μπορούσαν να είχαν εφαρμοστεί στις επίμαχες εισαγωγές εάν αυτές είχαν πραγματοποιηθεί μετά τη γερμανική επανένωση.

49. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, κατά το μέτρο που με το υποβληθέν από το εθνικό δικαστήριο ερώτημα ζητείται να διευκρινιστεί αν το κοινοτικό δίκαιο απαγορεύει τον επαναχαρακτηρισμό στο εσωτερικό δίκαιο των περιστατικών της κύριας δίκης ως contravention douanière, η απάντηση πρέπει να είναι αρνητική. Καθ' ό μέτρο το ερώτημα αφορά το ζήτημα του συμβιβαστού προς το κοινοτικό δίκαιο της ποινικής διώξεως του εφεσείοντος της κύριας δίκης για ψευδή δήλωση, δεν είναι δυνατόν, βάσει των στοιχείων που διαθέτει το Δικαστήριο, να δοθεί οποιαδήποτε ακριβέστερη απάντηση.

V — Πρόταση

50. Ενόψει των προεκτεθέντων, η γνώμη μου είναι ότι στο ερώτημα που υπέβαλε το cour d'appel de Paris πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

«Ουδεμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου κωλύει τον επαναχαρακτηρισμό στο εσωτερικό δίκαιο των πραγματικών περιστατικών, όπως αυτά προκύπτουν από τη διάταξη περί παραπομπής.»

37 — Αυτό καθίσταται σαφές, ειδικότερα, από την απόφαση του Cour de cassation και τις έγγραφες παρατηρήσεις της Επιτροπής (βλ. σημεία 9, 14 και 15 των προτάσεών μου).